

**ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
І.І.МЕЧНИКОВА**

Факультет філологічний
Кафедра загального та слов'янського літературознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

професор Хмарський В.М.

_____ 2020 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

**СУЧАСНІ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ СТРАТЕГІЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ
ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ**

Рівень вищої освіти: третій (доктор філософії)

Спеціальність: 035 Філологія

2020

Розробник: Мусій Валентина Борисівна, доктор філологічних наук,
професор, завідувачка кафедри загального та слов'янського
літературознавства

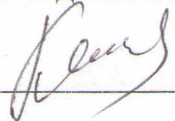
Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри загального та
слов'янського літературознавства

Протокол № 1 від «4» вкресня 2020 року

Завідувач кафедри Мусій В.Б.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) філологічного факультету

Протокол від № 1 від «8» вересня 2020 року

Голова НМК Н.В.Кондратенко

Вступ

Навчальна програма дисципліни «Сучасні літературознавчі стратегії інтерпретації художніх текстів» складена відповідно до освітньо- наукової програми підготовки докторів філософії спеціальності 035 – Філологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія розвитку та провідні сучасні шляхи виявлення сенсів художніх текстів при їхньому дослідженні, сучасна філософія та методологія літературознавчих концепцій

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Знаходиться у безпосередньому зв'язку з викладанням таких дисциплін, як мовознавство, історія, культурологія, психологія, філософія. Викладається на другому році навчання (2-й семестр).

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Місце категорій «текст», «контекст», «художній твір» у розумінні сутності літературного процесу. Художній твір у його оточенні.

Змістовий модуль 2. Діалог як літературознавча категорія.

Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета – ознайомити здобувачів освіти з основними шляхами дослідження художнього тексту у ситуації міждисциплінарності сучасної науки; допомогти отримати нові та узагальнити та систематизувати теоретичні надбання, одержані здобувачами у таких галузях знання, як історія та теорія літератури, культурно-історичні епохи в розвитку літератури, методика аналізу художнього твору; досягнення розуміння аспірантами головних стратегій підходу до аналізу художнього тексту.

Це передбачає також формування у здобувачів вмінь і навичок практичного застосування отриманих знань у виробничій діяльності викладача мови та зарубіжної літератури, науковця, філолога широкого профілю, їхню підготовку як висококваліфікованих та конкурентноспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі актуальних теоретичних концепцій філологічної думки, володіють сучасними методами аналізу та інтерпретації тексту, світового літературного універсаму, фундаментальними навичками науково-дослідницької роботи, ведуть свої наукові пошуки використовуючи сучасні інформаційні технології, успішно використовують методологію наукової та педагогічної діяльності.

Завдання:

- 1) формування у здобувачів освіти стійких навичок самостійного здійснення аналізу художнього твору;
- 2) систематизація знань здобувачів освіти у галузі зв'язків літератури та культури, філософії, психології.

- 3) розвиток творчих здібностей здобувачів освіти у галузі літературознавчих досліджень;
- 4) поширення знань здобувачів освіти у галузі історії та теорії літератури;
- 5) сприяння оволодінню здобувачами освіти сучасними напрямками та стратегіями філологічної науки

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК-1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, генерування нових ідей.

- **ЗК-2.** Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

б) спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-1. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

СК-2. Здатність збирати дані для філологічного дослідження, систематизувати та інтерпретувати їх.

СК-3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і знань, класичних та новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин, що становить 3 кредити ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ – 1: Місце категорій «текст», «контекст», «художній твір» у розумінні сутності літературного процесу. Художній твір у його оточенні

Тема 1. Історія формування літературознавчих підходів до пізнання художнього тексту.

Тема 2. Формування академічних шкіл та засвоєння ідей учених ХІХ століття у розумінні художнього тексту та художнього твору науковцями ХХ та ХХІ століть

Тема 3. Текстоцентризм як одна з головних ознак сучасної науки

Тема 4: Сучасні стратегії дослідження художнього тексту.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ – 2: Діалог як літературознавча категорія

Тема 5: М.М. Бахтін про слово монологічне та діалогічне. Розвиток ідей М.М. Бахтіна сучасними вченими

Тема 6: Сучасні літературознавчі стратегії дослідження діалогу та діалогічності у літературі

3. Рекомендована література

Арнольд І.В. Семантика. Стилистика. Интертекстуальность. Москва, 2010.

Астрахан Н. Буття літературознавчого твору: Аналітичне та інтерпретаційне моделювання: монографія. Київ, 2014.

Бахтин М.М. Эстетика словесного творчества. Москва, 1986.

Виноградов И.И. Проблемы содержания и формы литературного произведения. Москва, 1958.

Волинь філологічна: Текст і контекст. Интертекстуальність у системі художньо-філософського мислення: теоретичний й історико-літературні виміри: зб.наук.праць. Вип.7 / упоряд. Л.К.Оляндер. Луцьк, 2009.

Гловінський М. Интертекстуальність. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ – початок ХХІ ст. / Упоряд. Богуслава Бакули; За заг. ред. Володимира Моренця; Пер. з польск. Сергія Яковенка. Київ, 2008.

Гюббенет И.К. Основы филологической интерпретации литературно-художественного текста. Москва, 1991.

Дорогань И. Интерхудожественность как новый термин компаративистики. *Філологічні семінари. Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст.* Київ, 2013. Вип.16.

Драненко Г. Міф як форма сенсу та сенс форми. Міфокритичне прочитання творів Б.-М. Кольтеса. Чернівці, 2011.

Европейская поэтика. От Античности до эпохи Просвещения: Энциклопедический путеводитель. Москва, 2010.

Иглтон Т. Теория литературы. Введение. Москва, 2010.

Кухаренко В.А. Интерпретация текста: Учебник для студентов филологических специальностей. Одесса, 2002.

Иванов Н.В. Интертекст – метатекст: культура, дискурс, язык. Языковые контексты: структура, коммуникация, дискурс. Материалы межвуз.научн.конф. по актуальным проблемам языка и коммуникации. Москва, 2007.

- Изер В. Процесс чтения: феноменологический поход. URL: indbooks.in/mirror7.ru/?p=274748p=274748
- Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В.І. Теремка. Київ, 2007.
- Лотман Ю.М. Структура художественного текста. Об искусстве. Санкт-Петербург, 1998.
- Николаева Т.М. О чем рассказывают нам тексты? Москва, 2012.
- Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм і літературознавство. Львів, 2007.
- Просалова В. Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу. *Філологічні семінари. Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст*. Київ, 2013. Вип.16.
- Пьеге- Гро Н. Введение в теорию интертекстуальности / Пер. с фр.; общ.ред и вступ. статья Г.К. Косикова. Москва, 2008.
- Слово и текст в культурном сознании эпохи: Сб. научн. трудов / Отв.ред. Г.В. Судаков. Вологда, 2010.
- Смирнов И.П. Порождение интертекста. Санкт-Петербург, 1995.
- Событие и событийность: Сб. статей /Под ред. Владимира Марковича и Вольфа Шмида. Москва, 2010.
- Современное зарубежное литературоведение (страны Западной Европы и США): концепции, школы, термины. Энциклопедический справочник. Москва: Интрада-ИНИОН, 1996.
- Суминова Т.Н. Текст, контекст, гипертекст... (Размышления о художественном произведении). *Вестник Московского государственного университета культуры и искусства. Научный журнал*. 2014. № 5.
- Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе. Київ, 2006.
- Тюпа В.И. Анализ художественного текста. Москва, 2008.
- Фатеева Н.А. Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов. Москва, 2000.
- Фоменко И.В. Введение в практическую поэтику. Тверь, 2003.
- Фуксон Л.Ю. Толкования. URL: www.twirpx.com/file/819340
- Червінська О.В. Аргументи форми: Монографія. Чернівці, 2015.
- Червінська О.В., Зварич І.М., Сажина А.В. Психологічні аспекти актуальної рецепції тексту. Чернівці, 2009.
- Faguno J.. Семиотические аспекты поэзии Маяковского. URL: avantgarde.narod.ru/beitraege/ff/jf_mayak.htm
- Hirsch Erik Donald. Validity of Interpretation [1976. PDF] URL: rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=5633402t=5633402

4. Електронні інформаційні ресурси:

1. www.library.edu-ua.net/ – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
3. <http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України
4. <http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова
5. <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт “Бібліотеки в мережі Internet”
6. info@lib.ua-ru.net – наукова електронна бібліотека “Веда”
7. Journals.uran.i.ua – “Наукова періодика України”

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

5. Методи діагностики успішності навчання

Оцінювання усних відповідей, письмових завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку.